

MUYLDERMANS, Jakob (Kapelle-op-den-Bos 8 september 1855 – Mechelen 11 september 1929).

Studeerde aan het Sint-Romboutscollege en aan het Klein Seminarie en Grootseminarie van Mechelen. Muyldermans werd in 1879 tot priester gewijd en studeerde daarna één jaar wijsbegeerte en letteren te Leuven waarvoor hij het baccalaureaat behaalde. Van 1880 tot 1884 was hij collegeleraar en vervolgens (tot 1887) directeur van het Sint-Jozefcollege te Aarschot als opvolger van **Jan Bols**. Van 1887 tot 1910 was hij diocesaan inspecteur, aanvankelijk voor het godsdienstonderricht, vanaf 1893 voor de humaniora. Van 1902 tot 1926 was hij tevens legeraalmoezenier (ook in het Nederlandse Harderwijk tijdens de Eerste Wereldoorlog). Aan de Leuvense universiteit verkreeg hij een eredoctoraat in de Germaanse filologie.

Muyldermans was lid van de **Zuidnederlandsche Maatschappij voor Taalkunde** sinds 1881 (secretaris van 1885 tot 1900), van de Koninklijke **Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde** (KVATL) sinds 1896 (ondervoorzitter in 1911 en voorzitter in 1912). Hij was medestichter in 1898 van de kring **Eigen Leven** (voorzitter van 1898 tot 1906) en van **Dietsche Warande en Belfort** waarvan hij tevens redactielid was. Aan de zijde van zijn oud-leraar Bols, was Muyldermans medestichter van en werkte hij onder verschillende pseudoniemen mee aan het

Vlaamsgezind studententijdschrift *Driesken de Nijper* en *De Student*. Voor onder meer *Met Tijd en Vlijt* hield hij lezingen. Daarnaast was hij zeer actief in het *Davidsfonds*, waarvan hij van 1894 tot 1909 hoofdbestuurslid was en regelmatig publiceerde in *De Vlaamsche Wacht*.

Tijdens zijn humanioraopleiding aan het Sint-Romboutscollege van Mechelen werd Muyldermans Vlaamsgezind onder invloed van de poësisleraar Bols, die in de lijn van **Guido Gezelle** bij zijn leerlingen geestdrift wekte voor de studie van de volkstaal, het verzamelen van spreekwoorden en zegswijzen en het opsporen van sagen en volksverhalen. In 1875 kwam Muyldermans, toen hij zijn eerste jaarfilosofie volgde aan het **Klein Seminarie van Mechelen**, in contact met de Westvlaamsche Gebroeders waar hij goede betrekkingen aanknoopte met **Amaat Vyncke**. In het zomer- en kerstnummer van 1875 van *De Vlaamsche Vlagge*, de tweede en derde aflevering van het West-Vlaamse scholierentijdschrift, en in de *Almanak van de Westvlaamsche Gebroeders* van 1876 verschenen artikels van Muyldermans. In 1875 stond Muyldermans tevens aan de wieg van de Vlaamsgezinde scholierenvereniging **De Jonge Taalvrienden** in het Klein Seminarie van Mechelen. Hij verzocht Bols om de literaire activiteiten van de kringleden te begeleiden.

Muyldermans was nauw betrokken bij de heftige discussies in de kring *Eigen Leven* over de gedeeltelijke vernederlandsing van het vrij secundair onderwijs en het wetsvoorstel-**Edward Coremans** van 9 augustus 1901 (*taalwetgeving*). Hij viel het voorstel van **Joris Helleputte** aan dat een bijkomend examen Nederlands voor de Vlaamse humanioraleerlingen voorzag. Een dergelijke proef kwam volgens hem neer op een vuistslag in het gezicht van de Vlamingen. Als inspecteur en tevens raadsman van kardinaal **Désiré Mercier** en verdediger van diens *Instructions* (1906) werd de flamigant Muyldermans in een moeilijke positie gedrongen. De sceptische houding tegenover Muyldermans kwam duidelijk aan het licht op het katholiek congres te Mechelen in september 1909. Muyldermans trad daar de eis van volksvertegenwoordiger **Adelfons Henderickx** tot volledige vernederlandsing van het vrij middelbaar onderwijs niet bij en wenste niet aan de bespreking ervan deel te nemen, wat sterk afgekeurd werd door de aanwezigen. Uit teleurstelling nam hij ontslag als redactielid van *De Student* en als lid van het hoofdbestuur van het *Davidsfonds*. Het congres werd zijn laatste openbaar optreden binnen de V.B.

Tot aan zijn dood hield Muyldermans zich enkel nog bezig met zijn schoolboeken en zijn bijdragen voor de KVATL. In zijn publicaties bestudeerde hij in hoofdzaak 17de- en 18de- eeuwse figuren uit het Vlaamse verleden, onder meer **Hendrik Conscience** en **Willem F. Verhoeven**. Hij stelde een

eigen Vlaamse levensstijl voorop in volle loyaliteit ten opzichte van de Belgische staat, in combinatie met aristocratische allure en trouw aan een ongeschonden Vlaams-christelijk verleden. Vandaar zijn duidelijk conservatisme op literair gebied, zijn ijveren voor een algemeen beschaafd 'Vlaams' en zijn afwijzen van elke ontaarde Franse en Nederlandse invloed. Muyldermans stelde dat de moedertaal de grondslag behoorde te zijn van het middelbaar onderwijs.

WERKEN: *Sansculot en Brigand of Beul en Slachtoffer*, 1896; – J. Franssen, 'Losse gedachten over de onderwijskwestie', in *Dietsche Warande en Belfort*, jg. 50 (1905), p. 233-244; – 'De Toestand', in *Dietsche Warande en Belfort*, jg. 51 (1906), p. 326-332; – *Soldatenleven. Brieven aan een jongen soldaat*, 1910; – 'Nationaal bewustzijn. Aanteekeningen betreffende de geschiedenis van ons volk in het begin der XIXe eeuw', *Verslagen en Mededelingen van de KVATL* (1911), p. 249-260; – 'De Koninklijke Vlaamse Academie en de Vlaamsch beweging', in *Gedenkboek van de KVATL*, 1911; – 'Conscience in zijn leven en streven', in *Verslagen en Mededelingen van de KVATL* (1912), p. 653-676; – met J. Bols, *Nederduitsch Leesboek*, 6 uitgaven 1896-1916; – 'Désiré Claes herdacht', in *Jaarboek van de KVATL* (1913), p. 533-607; – 'Nationaal bewustzijn. Aanteekeningen betreffende de geschiedenis van ons volk in het begin der IXe eeuw', in *Verslagen en Mededelingen van de KVATL* (1919-1920), p. 205-244; – 'W.F.G. Verhoeven (1738-1809). Over zijn leven en zijn schriften', in *Verslagen en Mededelingen van de KVATL* (1920), p. 817-858; – 'Ter nagedachtenis van Dr. Jan Bols', in *Dietsche Warande en Belfort* (1921), p. 707-722; – met J. Bols, *Nederduitsche bloemlezing* (later *Bloemlezing*, I (14 uitgaven, 1884-1926) – II (7 uitgaven, 1888-1921); – 'Dr. Jan Bols herdacht', in *Jaarboek van de KVATL* (1926), p. 53-106; – 'Staatsminister J. Helleputte', in *Jaarboek van de KVATL* (1926), p. 59-83; – *Dierbaar aandenken! Priester Fr. Dryvers herdacht*, 2 dln., 1926.

LITERATUUR: C. Cx. (= Ch. Caeymaex), 'Jacques Muyldermans', in *Reveu bibliographique belge*, jg. 18, nr. 7 (31 juli 1906), p. 49-55; – Ch. Caeymaex, 'Dr. Jan Muyldermans', in *Eigen Schoon en De Brabander*, (1929-1930), p. 217-220 en in *Jaarboek van de KVATL* (1940), p. 132-146; – M. Cordermans, *Dr. August Laporta en De Student*, 1959; – H.J. Elias, *Geschiedenis van de Vlaamse gedachte*, IV, 1965; – J. Persyn, 'Muyldermans, Jacob', in *NBW*, III, 1968; – H. van de Ven, *Kan. Dr. Jaak Muyldermans. 1855-1929*, 1972; – L. Gevers, *Bewogen Jeugd. Ontstaan en ontwikkeling van de katholieke Vlaamse studentenbeweging (1830-1894)*, 1987; – R. Boudens, *Kardinaal Mercier en de Vlaamse Beweging*, 1975; – L. Wils, *Honderd jaar Vlaamse Beweging*, I, 1977.

JAN PERSYN* EN MARTINA DE MOOR